DOI https://doi.org/10.32782/spmed.2025.2.17

Ігрова діяльність у контексті розвитку фізичної підготовленості дітей 5–6 років із мовленнєвими порушеннями

УДК 796:373.2-056.264

С.В. Трачук, Н.О. Гулюк

Національний університет фізичного виховання і спорту України, Київ, Україна

Резюме. У статті представлено результати експериментального дослідження, спрямованого на вивчення впливу ігрової діяльності на розвиток фізичної підготовленості дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю інтеграції мовленнєвої, рухової та психомоторної корекції в умовах інклюзивної дошкільної освіти. Запропонована програма передбачала використання логопедичної ритміки, гімнастики на фітболах, калістеніки, дихальних вправ, рухливих та сенсорних ігор, а також музично-рухових завдань. *Мета.* Визначити вплив ігрової діяльності з корекційним компонентом на рівень фізичної підготовленості та психомоторного розвитку дітей 5–6 років із порушенням мовлення. *Методи.* Теоретичний аналіз наукових джерел; педагогічне спостереження; тестування фізичної підготовленості (швидкість, гнучкість, координація, сила); діагностика психомоторики за методикою Н.І. Гуткіної; статистична обробка результатів. *Результати.* Участь у програмі сприяла суттєвому зменшенню частки дітей із низьким рівнем фізичної підготовленості. Зафіксовано значне зростання кількості дітей із середнім та високим рівнями розвитку швидкісних, координаційних, швидкісно-силових якостей та гнучкості. Водночас покращилися показники психомоторної сформованості: частка дітей із високим і добрим рівнями за тестом «Будиночок» зросла до 73%. *Висновки.* Запропонована програма довела свою ефективність як інструмент комплексного впливу на фізичний і психомоторний розвиток дітей із мовленнєвими порушеннями та може бути рекомендована для використання в практиці інклюзивної освіти.

Ключові слова: ігрова діяльність, мовленнєві порушення, дошкільники, фізична підготовленість, психомоторика, корекційна програма.

Play-based activity in the context of physical fitness development in 5–6-year-old children with speech disorders

S.V. Trachuk, N.O. Huliuk

National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Kyiv, Ukraine

Abstract. This article presents findings from an experimental study aimed at examining the impact of play-based activity on the development of physical fitness in senior preschool children with speech development disorders. The relevance of the research is determined by the need to integrate speech, motor, and psychomotor correction within the context of inclusive preschool education. The proposed program included the use of speech therapy rhythmics, fitball-based gymnastics, calisthenics, breathing exercises, active and sensory games, as well as music-motor tasks. *he aim* of the study was to assess the effect of play-based activities with a corrective component on the level of physical fitness and psychomotor development in 5–6-year-old children with speech impairments. *Methods:* theoretical analysis of scientific literature; pedagogical observation; physical fitness testing (speed, flexibility,

© В.П. Семененко, В.В. Теліус, 2025
This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).
https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

coordination, strength); psychomotor diagnostics based on the N. I. Gutkina method; statistical analysis of results. *Results*. Participation in the program contributed to a significant reduction in the proportion of children with a low level of physical fitness. A considerable increase was observed in the number of children with medium and high levels of speed, coordination, speed-strength qualities, and flexibility. At the same time, indicators of psychomotor development improved: the share of children with high and good levels according to the «Budynochok» test increased to 73%. *Conclusions.* The proposed program has proven to be effective as a tool for supporting the comprehensive physical and psychomotor development of children with speech disorders and is recommended for use in inclusive preschool education.
Keywords: play-based activity, preschool children, speech disorders, physical fitness, psychomotor development, corrective program.

Постановка проблеми. У дошкільному віці стрімко відбувається мовленнєвий розвиток й активне опанування навичок спілкування, що допомагає дітям висловлювати свої думки та почуття завдяки слову [2]. Дошкільнята з порушеннями мовлення є однією з найбільш розповсюджених нозологій у закладах дошкільної освіти в Україні. Саме у цьому контексті система інклюзивної освіти надає вагомі перспективи для розвитку дошкільнят з індивідуальними особливостями мовленнєвого розвитку [16]. У дошкільному віці ігрова діяльність у корекційно-розвитковому напрямі є універсальним засобом розвитку мовлення, яка мусить бути обов'язковим складником усього освітнього процесу для дітей із порушенням мовлення. Залежно від рівнів мовленнєвих порушень ігрова діяльність має свої особливості впливу на дошкільнят [6; 11]. Огляд сучасної наукової літератури висвітлює тенденції ігрової діяльності для поліпшення мовленнєвого розвитку та розповсюдження матеріалів, які допомагають та розширюють кругозір спеціалістам в освітньому процесі, які працюють із різними рівнями порушення мовлення у дошкільнят. Взаємозв'язок між комунікативно-мовленнєвою та ігровою діяльністю у закладах дошкільної освіти підкреслює увагу вітчизняних і закордонних дослідників, серед яких — А. Богуш, Н. Луцан, Т. Піроженко, О. Свириденко, М. Аріян, Т. Швец, Д. Узнадзе, Л. Артемова, А. Гілева, М. Мозгова та ін. [15; 17].

Ігорова діяльність — сприятливе та ефективне середовище для роботи з дітьми дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями. Ігрові технології надають мотивацію дітям займатися на заняттях, тим самим збільшуючи результативності корекційно-розвивальної роботи [18].

Зміст цієї роботи становили методи (метод підтримки, метод заохочення, метод довіри, ігровий метод та інтерактивний метод) та прийоми (пояснення, порівняльний аналіз мотивації мовлення в умовах ігрової та навчальної діяльності), які довели, що дошкільники позитивно налаштовані на спілкування з дорослими та зі своїми однолітками в освітньому процесі [1]. Це підтверджують результати дослідження авторів, що ігрова діяльність у процесі інтеграції дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами є засобом розвитку мовленнєвої (діалогічної, монологічної, лексичної, граматичної, фонетичної) і комунікативної (здатності спілкуватися з дорослими і дітьми) компетентності [3]. Зазначену точку зору підтримують Б. Ренкас, Л. Бутузова, які стверджують, що ігрова компетентність дошкільників із порушеннями мовлення є максимально можливою реалізацією потенціалу дітей щодо використання наявного та здобуття нового досвіду, знань та особистісного розвитку [12].

Формування мовлення у дітей старшого дошкільного віку розгортається, лише поєднуючи з розвитком інших психічних процесів (відчуття, сприймання, мислення, уяву, пам'ять, увагу, моторику, мовлення) та активізуючи ігрову діяльність, забезпечить гармонійний розвиток дитячої особливості [8]. Результати дослідження підтверджують необхідність комплексного корекційно-розвивального підходу, що інтегрує ігрову діяльність із фізичними вправами, спрямованими на розвиток мовленнєвих, дрібномоторних і координаційних здібностей як ефективного засобу гармонізації фізичного та мовленнєвого розвитку дітей із затримкою мовлення [14].

Учені у своїх дослідженнях виділяють ключові аспекти ігрових методів: рольові ігри дають змогу дітям відтворювати реальні ситуації, що сприяє розвитку комунікативних навичок та розширенню словника; забезпечити ігровий

простір, що сприяє активній участі дошкільника, використовувати яскраві та цікаві іграшки, матеріали для розвитку мовлення; заохочувати дітей до висловлювання думок, емоцій та ідей під час ігрових сесій; вибирати ігри та завдання, які відповідають інтересам дітей; запропонувати батькам ігрові активності та завдання, які вони можуть виконувати вдома для подальшого розвитку мовлення дитини; стежити за реакцією дітей на ігрові методи та відстежувати їх прогрес, щоб адаптувати підхід та методи відповідно до потреб кожної дитини [9].

Тож, незважаючи на увагу дослідників, попри наявність досліджень щодо ігрової діяльності в освітньому середовищі питання її використання як інструменту фізичної підготовки дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення ще не є предметом широких наукових досліджень.

Ураховуючи важливість та актуальність тематики, ці результати та обговорення мають вагомий потенціал зробити внесок у розвиток спортивної освіти і практики та розкрити потенціал даних досліджень для майбутніх доповнень до існуючої наукової літератури.

Наукову роботу виконано відповідно до плану науково-дослідної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2021—2025 рр. за темою 3.3 «Удосконалення системи педагогічного контролю фізичної підготовленості дітей, підлітків і молоді в закладах освіти» (номер державної реєстрації 0121U108938).

Мета дослідження — визначити вплив ігрової діяльності з корекційним компонентом на рівень фізичної підготовленості та психомоторного розвитку дітей 5—6 років із порушенням мовлення.

Методи дослідження: аналіз та систематизація джерел літератури, синтез та узагальнення, педагогічні методи (експеримент та тестування), методи математичної статистики.

Результати дослідження та їх обговорення. Вирішення поставлених завдань здійснювали на базах закладів дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 270, № 805, № 779, № 652 Дарницького району м. Києва. У ході дослідження взяли участь 60 дітей старшого дошкільного віку із затримкою мовленнєвого розвитку, які навчалися в інклюзивних та спеціальних групах у період із вересня 2023 по серпень 2024 р.

Дослідження проведено з дотриманням вимог Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації «Етичні принципи медичних досліджень за участю людини як об'єкта дослідження» [21].

У ході дослідження визначалася фізична підготовленість дітей п'яти-шести років із порушенням мовленнєвого розвитку за допомогою рухових тестів: швидкість стрибків на місці, нахил тулуба вперед із зімкнутої стійки, стоячи на лаві, стрибок у довжину з місця, точність влучання предмета у ціль [4] та тесту «Будиночок» (Н.І. Гуткіна): діагностика рівня розвитку просторового сприймання, сенсомоторної координації та тонкої моторики руки [5; 7].

На початку експеримента встановлено рівні фізичних якостей дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовленнєвого розвитку, який розпочався в 2023 р. (рис. 1).

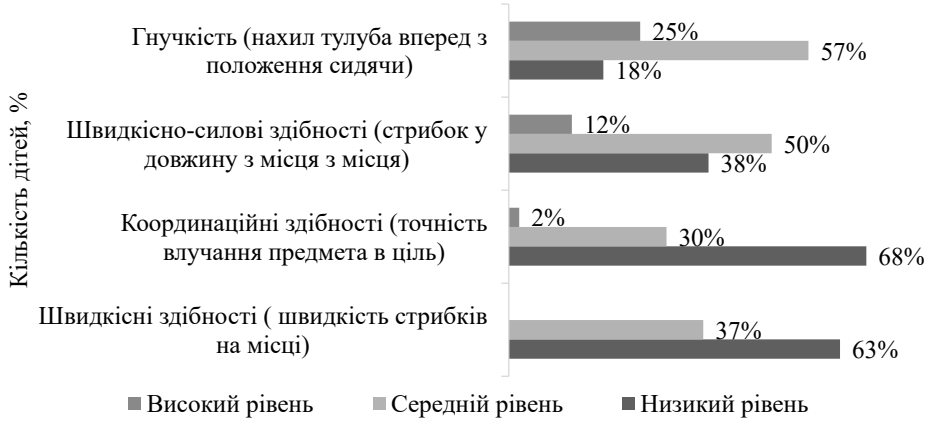

Рис. 1. Оцінка прояву рухових якостей дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовлення, до експерименту (n=60)

Для узагальнення результатів дослідження нами на початку експерименту за кожним діагностичним блоком було встановлено рівні фізичних якостей дошкільнят із порушенням мовленнєвого розвитку. Стан фізичних якостей: швидкісні здібності, координації, швидкісно-силових здібностей та гнучкості у дітей старшого дошкільного віку наочно подано на діаграмі (рис. 1).

Результати первинного оцінювання фізичної підготовленості дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовлення (n=60) свідчать про переважання низького та середнього рівнів розвитку основних фізичних якостей.

Зокрема, швидкісні здібності (швидкість стрибків на місці) у більшості дітей виявилися на низькому рівні: 63% обстежених дітей показали низький рівень, а решта 37% — середній; жодна дитина не досягла високого рівня за цим показником.

Координаційні здібності (точність влучання предмета у ціль) також були переважно низькими: 68% обстежених дітей показали низький рівень, 30% — середній, а високий рівень розвитку цієї якості відзначено лише у 2% дітей.

Швидкісно-силові здібності (стрибок у довжину з місця) характеризувалися більш збалансованим розподілом рівнів: близько половини дітей (50%) продемонстрували середній рівень розвитку, 38% мали низький рівень, а 12% досягли високого.

Гнучкість (нахил тулуба вперед із положення сидячи) виявилася відносно кращою серед досліджуваних якостей: більшість обстежених дітей (57%) мала середній рівень гнучкості, чверть (25%) — високий і лише 18% — низький рівень. Таким чином, низький та середній рівні розвитку зазначених фізичних якостей є характерними для більшості обстежених дітей до початку експерименту, тоді як високий рівень траплявся лише в поодиноких випадках.

У контексті вирішення проблеми серед дітей дошкільного віку з мовленнєвими порушеннями особливої актуальності набуває упровадження ефективних освітніх стратегій і програм, які поєднують ігрову діяльність із фізичними вправами, сприяють розвитку мовлення, моторики та реалізуються через якісне фізичне виховання в умовах міжсекторальної взаємодії [13].

Комплексна корекційна програма занять спрямована на розвиток мовлення. У ній закладено такі засоби, які допоможуть комплексно спрямувати роботу педагогів, окресливши конкретні напрями впливу на дошкільнят за допомогою логопедичної ритміки, гімнастики на м'ячах (фітбол), калістеніки, дихальних вправ, рухливих ігор та забав, музично-мовленнєвих та музично-рухових вправ, сухого басейну [19]. Для раціонального рухового режиму у дітей із типовим розвитком застосовують адаптовані методики психофізичної гімнастики, дитячий фітнес, засоби оздоровлення [10; 20].

Спрямованість даного змісту програми включає різнобічну та багатоаспектну діяльність на занятті з фізичного виховання для дітей старшого дошкільного віку із затримкою мовленнєвого розвитку (табл. 1).

Завданнями запропонованої програми з ігровою спрямованістю для дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовлення було:

– розвивати фізичну підготовленість дітей через рухливі й сюжетні ігри;

– коригувати порушення мовлення через поєднання рухової і мовленнєвої активності;

– стимулювати сенсорну інтеграцію та просторову орієнтацію через сенсорні ігри;

– формувати комунікативні навички у процесі колективної ігрової діяльності;

– забезпечити емоційно позитивне середовище, що сприяє активній участі кожної дитини у діяльності (табл. 1).

Після реалізації експериментальної програми ігрової спрямованості було зафіксовано позитивну динаміку у рівнях прояву основних рухових якостей у дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовлення.

ТАБЛИЦЯ 1 — **Структура ігрової діяльності для дітей 5–6 років із мовленнєвими порушеннями з урахуванням корекційного компонента**

Назва гри	Тип/Спрямованість	Ціль
«Веселі стрибунці»	Рухлива	Розвиток швидкості й координації
«Хто сховався?»	Сенсорна	Розвиток тактильного та візуального аналізу
«Повтори за мною»	Мовленнєво-рухова	Розвиток мовлення і моторної пам'яті
«Поясни рух»	Комунікативна	Побудова фрази + виконання дії
«Чарівна доріжка»	Сенсомоторна	Тренування рівноваги, просторової орієнтації
«Крокуємо та називаємо»	Інтегрована	Поєднання рухів із мовленням

Аналіз даних, представлених на рис. 2, свідчить про зниження частки дітей із низьким рівнем розвитку фізичних якостей та суттєве зростання частки тих, хто досяг середнього та високого рівнів. Зокрема, за показником швидкісних здібностей (швидкість стрибків на місці) лише 14% дітей залишилися на низькому рівні, тоді як 63% досягли середнього, а 23% — високого рівня, що є свідченням поліпшення швидкісної компонента рухової діяльності. Подібні тенденції спостерігалися й у координаційних здібностях (точність влучання предмета у ціль): кількість дітей із низьким рівнем зменшилася до 27%, середній рівень виявлено у 48%, а високий — у 25% дітей, що вказує на помітне вдосконалення точності рухів.

Поліпшення зафіксовано також у швидкісно-силових здібностях (стрибок у довжину з місця): 65% дітей продемонстрували середній рівень, 18% — високий, лише 17% залишилися на низькому рівні. Найвищу динаміку розвитку було виявлено у показниках гнучкості (нахил тулуба вперед із положення сидячи): високий рівень досягнуто у 73% дітей, тоді як 27% продемонстрували середній рівень, і випадків низького рівня зафіксовано не було.

Отримані результати засвідчують ефективність застосованої програми ігрової

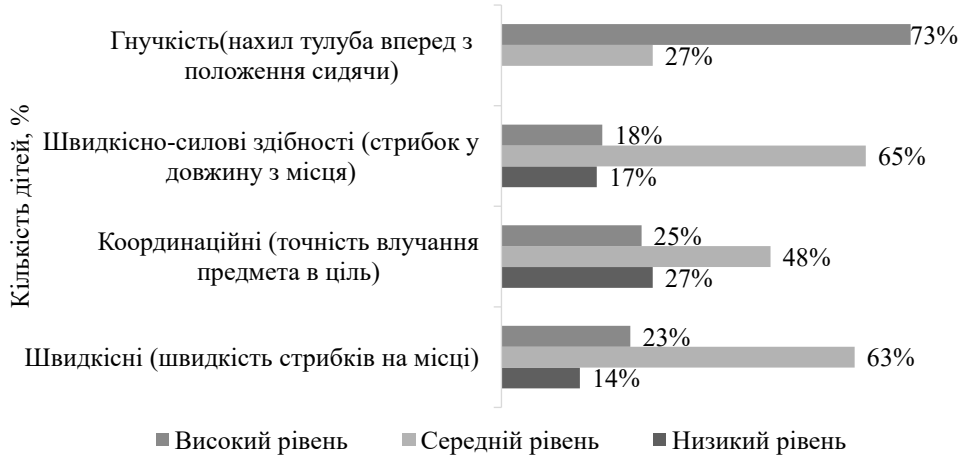

Рис. 2. Оцінка прояву рухових якостей дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовлення, після експерименту (n=60)

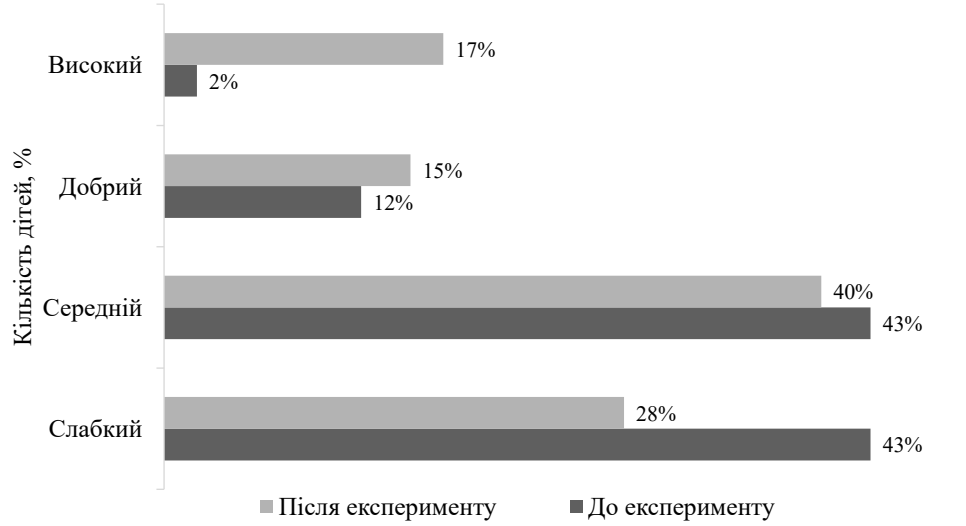

Рис. 3. Стан сформованості психомоторики за допомогою тесту «Будиночок» (Н.І.Гуткіна) у дітей старшого дошкільного віку із порушенням мовленнєвого розвитку, до і після експерименту (n=60)

спрямованості на розвиток рухових якостей дітей із порушенням мовлення, що проявляється у значному зменшенні частки низького рівня фізичної підготовленості та збільшенні кількості дітей із середнім і високим рівнями розвитку.

Оцінювання стану сформованості психомоторики у дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовленнєвого розвитку здійснювалося за допомогою тесту «Будиночок» (Н.І. Гуткіна). Результати, отримані до та після проведення експерименту, свідчать про позитивні зрушення в розвитку психомоторних функцій (рис. 3).

До початку експерименту більшість дітей мала низький або середній рівні психомоторної сформованості: 43% дітей демонстрували слабкий рівень, ще 43% — середній, 12% — добрий і лише 2% — високий. Після впровадження експериментальної програми частка дітей із високим рівнем зросла до 17%, а з добрим — до 15%. Частка із середнім рівнем залишилася стабільною (40%), тоді як кількість дітей зі слабким рівнем зменшилася до 28%.

У цілому високий рівень психомоторного розвитку після експерименту (сумарно добрий і високий) продемонстрували 73% дітей (проти 14% до експерименту). Це свідчить про ефективність педагогічного впливу, спрямованого на полапшення психомоторики у дітей із мовленнєвими порушеннями.

Висновки. Порівняльний аналіз результатів до та після експерименту засвідчив чітко виражену позитивну динаміку у розвитку основних рухових якостей дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовлення. Зокрема, спостерігалося суттєве зниження частки дітей із низьким рівнем підготовленості та зростання кількості тих, хто досяг середнього й високого рівнів.

Результати дослідження підтверджують ефективність запропонованої програми ігрової спрямованості, спрямованої на розвиток фізичних і психомоторних якостей у дітей старшого дошкільного віку з порушенням мовленнєвого розвитку. Після впровадження педагогічного впливу спостерігалося суттєве покращення рівня фізичної підготовленості за всіма оцінюваними показниками: значно зменшилася частка дітей із низьким рівнем розвитку швидкісних, координаційних, швидкісно-силових здібностей і гнучкості за одночасного зростання кількості дітей, які досягли середнього та високого рівнів.

Література

1. Бєлова О. Алгоритм формування мотиваційної готовності в дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення до освітнього простору [An algorithm for the formation of motivational readiness for the educational environment in older preschool-aged children with speech disorders]. Актуальні питання гуманітарних наук. 2024;1(72):275–281. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/72-1- 39

2. Галецька ЮВ. Дослідження стану сформованості звуковимови у старших дошкільників із порушеннями мовлення [A study of the state of phonemic pronunciation formation in older preschool children with speech disorders]. Incl Divers. 2025;(5):15–18. DOI: https://doi.org/10.32782/inclusion/2025.5.3

3. Главацька О, Олійник Г. Гра як засіб соціальної інтеграції дошкільників з особливими освітніми потребами [The role of play in the social integration of preschool-aged children with special educational needs]. Інноваційні процеси освітньої сфери України та країн Центральної Європи: стан, проблеми і перспективи; 4–5 грудня 2024; Україна. Тернопіль: Західноукраїнський національний університет; 2024. С. 283–286.

4. Давиденко ОВ, Семененко ВП, Трачук СВ. Основи програмування фізкультурно-оздоровчих занять із дитячим контингентом [Fundamentals of programming physical education and health sessions with children]. 2-е вид. Київ: АртЕк; 2019. 248 с.

5. Дєдов О, редактор. Діагностика готовності дітей до школи [Assessment of school readiness in children]. Хотин: [видавець невідомий]; 2014. 194 с.

6. Домбровська Ю, Кравченко А. Ігрова діяльність як засіб розвитку зв'язного мовлення дітей дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення [Play activity as a means of developing coherent speech in preschool children with general speech underdevelopment]. Актуальні проблеми спеціальної педагогіки, психології та фізичної терапії; 25 трав. 20до23; Україна. Суми: ФОП Цьома С.П.; 2023. С. 148–152.

7. Єрьоменко К, Таран О. Дослідження сформованості рухової сфери у дітей із загальним недорозвитком мовлення [A study of the development of the motor domain in children with general speech underdevelopment]. Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації; 29 листопада 2022 р.; Переяслав: [видавець невідомий]; 2022. С. 151–154.

8. Зюзіна ВВ, Полещук ОМ. Роль гри в розвитку психічних процесів у дітей із мовними порушеннями [The role of play in the development of mental processes in children with speech disorders]. Готовність дитини старшого дошкільного віку до навчання в умовах реформування української школи; 20 травня 2021; Київ, Україна. Київ: Інститут психології імені Г.С. Костюка НАПН України; 2021. С. 89–94.

9. Мірошниченко ОА, Бовсунівська ЯЮ. Логопедична робота з розвитку словника дітей дошкільного віку з порушеннями мовленнєвого розвитку [The role of play in the development of mental processes in children with speech disorders]. Актуальні питання розвитку особистості: сучасність, інновації, перспективи; 4 квітня 2024 р.; Україна. Житомир: ЖДУ ім. І. Франка; 2024. С. 233–237.

10. Москаленко Н, Полякова А, Решетилова В. Моделювання раціонального рухового режиму дітей 3–4 років у дошкільних закладах різного типу [Modeling a rational motor regimen for 3–4-year-old children in preschool institutions of various types]. Спортивний вісник Придніпров'я. 2016;(3):151–157.

11. Ревук О. Ігрова діяльність дошкільника з порушенням мовлення [Play activity of a preschool child with speech disorders]. Наука. освіта. молодь; 25 травня 2022 р.; Умань, Україна. Умань: Візаві; 2022. С. 132–135.

12. Ренкас БО, Бутузова ЛП. Особливості розвитку ігрової діяльності дошкільників з тяжкими порушеннями мовлення [Peculiarities of play activity development in preschool children with severe speech disorders]. Modern scientific research: theoretical and practical aspects; May 8–10, 2024; Norway. Oslo: International Scientific Unity; 2024. P. 157–62.

13. Семененко В, Трачук С, Теліус В, Малишева О. Європейський досвід організації фізичної активності дітей та підлітків: проблематика і

перспективи [European experience in organizing physical activity for children and adolescents: issues and prospects]. Теорія і методика фізичного виховання і спорту. 2023;3:56–62. DOI: 10.32652/tmfvs.2023.3.56–62.

14. Трачук СВ, Гулюк НО. Предиктори організаційно-методичного забезпечення процесу фізичного виховання дошкільнят із порушенням мовленнєвого розвитку в закладах дошкільної освіти [Predictors of organizational and methodological support for the physical education process of preschool children with speech development disorders in preschool education institutions]. Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія. 2025. № 1. С. 105–111.

15. Халіна ТІ. Ігри та ігрові вправи як провідний засіб логопедичної допомоги дітям із затримкою мовленнєвого розвитку [Formation of life competence in individuals with special educational needs within the system of extracurricular, special, and inclusive education]. Формування життєвої компетентності осіб з особливими освітніми потребами в системі позашкільної, спеціальної та інклюзивної освіти; Україна. Харків: ХНПУ ім. Г.С. Сковороди; 2023. С. 583–586.

16. Хренова ВВ, Кас'яненко ОМ, Стоколос-Ворончук ОО. Вплив інклюзивного навчання на соціально-емоційний розвиток дітей із порушенням мовлення та їх інтеграцію у суспільство [The impact of inclusive education on the social and emotional development of children with speech disorders and their integration into society]. Педагогічна Академія. 2024;(2). DOI: https://doi.org/10.57125/pedacademy.2024.01.29.02.

17. Чекан ОІ. Мовленнєво-ігрова діяльність як засіб розвитку зв'язного мовлення дітей з аутистичними порушеннями [Speech and play activity as a means of developing coherent speech in children with autism spectrum disorders]. *Вісник* ЛНУ ім. Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2024;(5 (364)):101–107.

18. Черкашин ЄА. Використання ігрових технологій у корекційній та розвивальній роботі зі старшими дошкільниками з порушенням мовлення [The use of play-based technologies in correctional and developmental work with older preschool children with speech disorders]. Харківський природничий форум; 16 травня 2024 р.; Україна. Харків: [видавець невідомий]; 2024. С. 190.

19. Huliuk N, Pasichniak L, Palchuk M. Expediency of using physical education means in the educational process of preschool-aged children with speech disorders. Heory Pract Phys Cult Sports. 2024;3(1):42–49. DOI: 10.69587/tppcs/1.2024.42.

20. Kuznetsova L, Trachuk S, Semenenko V, Kholodova O, Podosinova L, Brychuk M, Varenyk O, Kedrych H. Effect of Movement Games on Physical Fitness of Children with Intellectual Disabilities. Teor. metod. fiz. vihov. 2022;22(2):158–65. DOI: https://doi.org/10.17309/tmfv.2022.2.02.

21. Declaration of Helsinki. 2023. Available from: https://www.wma.net/policies-post/wma-declaration-of-helsinkiethical-principles-for-medical-research-involving-human-subjects

ORCID 0000-0002-5580-0510, trachuk_sergey@i.ua
ORCID 0009-0006-9067-3330, gulyukzazahe@gmail.com

Надійшла 30.05.2025
Прийнята 12.06.2025
Опублікована 10.09.2025